Ч. 214. (385). Львів, Четвер, дня 31. серпня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих територіях 4 коп.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ пів року	9·— „
„ чверть року	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ пів року	12·— „
„ чверть року	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламациї вільні від почтової оплати. Рукописи приймають ся лише означені, а звертають ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра во цілім краю.

Адреса редакциї, адміністрациї й експедициї: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Від видавництва.

Спричинені війною відносини поставили всі видавництва в дуже тяжке положенє. Жерелом лиха є нечуване подорожінє паперу, висша ціна друкарської праці, а передовсім та обставина, що під нинішню пору мусить видавництво всі видатки покривати з гори готівкою.

В наслідок того ми приневолені нині у п е р в е відкликнутись до тих наших предплатників, що... залягають з предплатою.

Стоїмо на тім становиську, що жерело істнованя с а м о с т і й н о ї у к р а ї н с ь к о ї часописи лежить лише в її п р е д п л а т н и к а х.

Стоїмо на тім становиську, що у к р а ї н с ь к а часопись має право користати лиш з грошій добутих від української суспільности, а нікого иньшого, і то з гроший виразно призначених на цїли видавництва.

Всякі иньші дороги і способи часового ратованя видавництва уважаємо нездоровими і безуспішними.

Тому нині — коли московська навала залила знов такий великий шмат нашої землї, а у злуці з тим ми втратили тисячі предплатників, які або остали на місци, щоб боронити рідних осель, або гнані силою военних порядків поїхали — ми приневолені конечністю — відзиваємо ся до наших читачів і предплатників: Вирівнайте безпроволочно залеглість і надсилайте предплату!

Невирівнанє більшої суми довгів готово нас поставити в таке положенє, що ми з жалем будемо мусїли застановити видавництво. Ми по підмоги до чужих не підемо, тому доля „Українського Слова“ лежить в руках предплатників.

Отже ждемо рішеня!

На опасці вчорашнього числа була зазначена квота, з якою кождий з наших довжників залягає по кінець серпня. Хто безпроволочно не заплатить довгу, тому здержимо висилку.

Світова війна.

Бої з Румунами.

З пресової кватири пишуть під датою 29. серпня 1916:

Румунські армії розпочали вчера на цїлій угорсько-румунській граници свої наступи. На довгім на 600 клм. фронтї старали ся вони переформувати граничні переходи. Се довело на многих відтинках до боїв. На лінії Дунаю прийшло до більших сутичок в румунсько-угорсько-сербськім граничнім кутї коло Орсови. Неприятель стрінув однак опір оборонців. На иньших відтинках фронту потерпіли румунські батальони великі втрати підчас своїх зусиль перебити ся через граничну сторожу ц. і к. військ. Так наложили вони головами у скалистим провалю Червона Вежа, де намагали ся здовж Алюти передерти ся через граничні гори в напрямі Германштату, а відтак також в гірських виходах на полудне від кітловини коло Кронштату. Також на схід і північний схід кітловини Ґерґіо розвинули ся бої. Румунський похід в великій і малій Волощині був очевидно вже давно приготований.

Само собою ясне, що теперішні бої мають допера характер вступних сутичок. До більших акцій може прийти допера тоді, як ц. і к. фронт займе кріпкі становиска. Бо так, як в Тиролі, не будуть вони могли покривати ся з політичною границею. Як там зі стратеґічних причин було конечним, шоб сейчас з почином війни уступити з некорисного терену, так і тут військова управа з висших зглядів пожертвує ті граничні пасма, котрі були би корисфійші для ворога, і займе пляново приготовлені лінії.

Угорщина—Румунія.

Всї угорські дневники в своїх артикулах про румунське виповідженє війни вказують на те, що війна з Румунією буде питомою війною Угорщини, бо Румунія хоче обрабувати Угорщину, але як довго істнує Угорщина, не осягне вона сеї цїли.

„Az Est“ пише: З наших спільних ворогів одинока Румунія вхопила за оруже, щоб обрабувати наш край. Румуни однак будуть мати до дїла з двома завзятими ворогами, з Уграми, котрих вони хочуть обрабувати, і з Болгарами, котрих вони зрадили і обрабували.

„Magyar Orszag“, орган партії Каролія, пише між иньшим: Румунія ніколи не була вдячна за ті добродійства, які їй пороблено. Її завість і меґальоманія не позволяли на се, щоб в румунській душі повстало чувство приязни і доброго сусїдства. Тепер в зрадливий спосіб напала на нас. Хоче нам загарбати землю, яка узлами тисячлїтної історії, ґеоґрафії і національности нерозривно звязана з нашою вітчиною. Та, доки хоч один Мадяр живе, не осягне вона тої цїли. Перед нами всякі инші квестії світової війни уступають на бік. Нашою найголовнїйшою і найважнїйшою задачею тепер є охоронити край перед тяжким пониженем, щоб не побідив його найнужденнїйший ворог.

Андраші про війну з Румунією.

Гр. Юлїй Андраші висказав ся перед співробітником „Az Est“ про румунську війну так: Виповідженє війни се звичайний рабівничий напад Румунії, що від давна вже був приготований, а якому зробило дорогу величезне підкупство. Та не лякаймо ся. Семигород з природи дуже сильний. Наше правительство і військова управа числились впрочім від довгого часу з можливістю виповідженя. Сподїємо ся, що не стоїмо неприготованими. Ми Угри дамо на оборону послїдного нашого жовнїра, бо без Семигороду не може бути Угорщини. Ми покажемо, що ми можемо покарати сего подлого зрадника. Можливо, що рішенє Румунії приспішив похід Болгарів на Солунь, а вона не хотїла, щоб по пораженю ворогів освободилась болгарська армія. Маємо однак надію, що се її обчисленє не поможе. Що би там не стало ся, на все ми приготовані і будемо бороти ся до крайности, бо те, що вони нам хочуть забрати, є нашим найбільшим скарбом, без котрого ми не можемо істнувати.

Становисько Болгарії.

Не є певним, чи з болгарської сторони наступить формальне виповідженє війни Румунії. Можливо, що Болгари, яких становиско цїлком ясне, виступлять або вже й виступили до акції без попередної формальности.

За те в дипльоматичних кругах в Льондонї очікують в найблисших днях виповідженя війни Румунією Болгарії.

Утїкачі з Румунії.

Кореспондент „Az Est-у“ доносить з Кронштату:

Від 27. см. прибувають сюди масово австро-угорські і німецкі піддані, котрі постійно мешкали в Букарештї. Всї заявляють згідно, що виповідженє війни було великою несподіванкою, бо навіть румунська воєнна партія очікувала її в пізнїйшім речинци. Думають, що Румунія зложить всю вину за виповідженє війни на Росію і буде боронити ся тим, що Росія зібрала на російсько румунській граници так велику воєнну силу, а дипльоматія так натиснула на правительство, що Румунія не могла більше зволїкати з виконанем російських жадань. В Ренї сконцентровано богато російських дивізий піхоти. Задачею тої армії є через Румунію Болгарію заатакувати.

Події перед війною з Румунією.

БЕРЛІН (Ткб.). „Norddeutsche Allg. Ztg“, обговорюючи події, які випередили виповідженє війни Румунією, пише: Як в 1914 р. вибухла світова війна, повинна була Румунія станути по сторонї Німеччини і Австро-Угорщини, придержуючи ся вірно трактату приязни і союза, який істнував між Румунією а Німеччиною і Австро-Угорщиною. Румунія, подібно як Італія, усунула ся від обовязку, який їй зі союза виплмвав. Король Карло хотїв додержати слова, не всїв однак переперти своєї волї супроти конституційних чинників в краю. Журба з тої причини спричинила смерть старшого вже в лїтах пануючого.

Та Румунія рішила ся вправдї на невтральність, але скоро показало ся, що невтральність ту вона розуміє в сторонничім дусї. Від початку вибуху війни старали ся держави коаліції далеко ідучими обітницями намовити Румунію, щоб взяла чинну участь в війнї. Обіцяно Румунії части австро-угорської монархії, але небавком показало ся, що апетити Сербії і Росії звертають ся по те саме, чого бажали Румуни. В виду того не могло прийти до порозуміня. Російська офензива додала державам коа-

лїції відваги, щоб знов розпочали стараня в Румунії.

В межичасї справа стала трохи простїйша, бо поборена Сербія мусїла значно зменшити свої жаданя. Держави коаліції, що від ряду тижнів натискали сильно на Румунію, мали тепер о много лекшу задачу. Артикул кінчить ся надією, що зрада Румунії принесе такі самі овочі, як дотеперішні італїйські офензиви.

Резерви коаліції.

Воєнний співробітник „Times-a“ пише: Як порівнаємо сили неприятельських і наших військ, то мусимо прийти до заключеня, що вичерпане людського матеріялу по стороні неприятеля не є річию неможливою. Але наша військова перевага не є вистарчаюча. Справа зміняє ся, як візьмемо на увагу обосторонні резерви. Маємо в самій Анґлїї 3,800.000 людий в війсковім віці, котрі ще не належать до війська. Крім того ненарушені ще жерела в Індіях і Африці. Рівнож Італія посїдає достаточні резерви, щоб удержати свої дивізії на властивій чисельній стопі, не говорячи вже про Росію, що може дати ще кілька міліонів людий. Перед найблисшою весною, отже як покінчимо наше уоруженє, можемо взяти ся до роботи, щоб уоружити також Росію. Перед роком 1917, а відтак 1918 можемо виставити армії, котрі ударемнять всї зусиля наших ворогів.

Демонстрації в Солуни.

ПАРИЖ. (Ткб) Аґенція Аваса доносить з Солуня, що відбула ся там бурлива демонстрація проти грецкого ґенерального штабу задля його мнимої прихильности для Болгарії.

Невтральність Швайцарії.

БЕРНО. (Ткб) З нагоди виповідженя війни Італією Німеччині і виступу Румунії до війни, союзна швайцарська Рада повторила супроти держав, які ведуть війну, свою попередну заяву в справі збереженя найбільшої невтральности.

Греція і Болгарія.

„Secolo“, часопись мабуть найточнїйше інформована про події на Балканї, пише, що населенє Фльорїни налякане насильним огнем артилєрії з двох боків, втїкає в сторону Солуня. Приклонники політики короля Константина і Гунаріса виявляють нетайну радість по причині болгарських подвигів, яких вислідом буде ударемненє плянів і махінацій Венїцельоза.

Ріжні вісти.

БЕРЛІН. (Ткб) Канцлєр держави Бетман Гольвеґ відїхав до великої головної кватири.

БЕРЛІН. (Ткб) Представитель Бюра Вольфа в Новім Йорку доносить: Правительство оголосить „Білу Книгу“, що містить кореспонденцію між Сполученими Державами а Анґлією, яку ведено в часї війни. Кореспонденція та виказує, чому Америка в ріжних случаях промовляла енерґічно проти Анґлїї.

КОПЕНГАҐЕН. (Ткб) „Norlands Post“ доносить: Один чоловік, що приїхав з Финляндії, видів в четвер на власні очи, що на великім анґлїйськім пароходї Manchuris о поємности 6.000 тон, котрий від початку війни стояв в однім фінляндськім порті, а тепер шведська залога мала його відставити до Анґлїї, вибухла нечайно в порті експльозія, почім пароход протягом 5 хвиль затонув. Рівночасно в Якобштаті затоплено в подібний спосіб один бельґійський пароход. І на нїм була шведська залога.

КОПЕНГАҐЕН. (Ткб) До „Berlinske Tidende“ доносять з Петрограду: Цар уповажнив міністра скарбу до нової воєнної пожички в квоті двох міліярдів рублїв на тих самих основах, що попередні пожички. — То само письмо доносить, що шведсько-російський трактат з дня 15. липня в справі получення шведської і російської зелїзничої сїти мостом на ріці Торнес саме ратифіковано.

АТЕНИ. (Ткб) Донесенє Бюра Райтера: Король знову захорів наслідком операції, яку перейшов. Тому, що показала ся потрібною ще одна мала операція, не прийме король по тій причині депутації лїберального сторонництва.

В 50-лїтні роковини.

(Телеґрафічне полученє Европи з Америкою).

(Кінець).

Виринули сумніви, чи взагалї можливо получити телеґрафічно Америку з Европою і через кілька лїт не зголосив ся нїхто, хтоб був готов понести кошти так ризикового підприємства... З часом навіть видавало ся певним, що нїкому і на гадку не прийде повторити коштовні проби з 1857 р. Супроти того задумала Росія зладити телеґрафічну комунікацію з Америкою сухопутною дорогою; через Сибір, Аляску і Канаду. Одинокий шмат моря, який стояв на дорозї т. є пролив Берінґа не виносив більше, як 60 клм. довжини; припускали отже, що заложенє підморського кабля на так малім просторі не буде представляти надто великих трудностий. Сейчас взяли ся до дїла, та заки докінчено будову на 10.000 клм. довгої сибірської лінії, Field-ови удалось заложити заатлянтійський кабель, в виду чого російське підприємство втратило цїлковито значінє. Щоб використати хоч в части виконані роботи, російське правительство казало продовжити сибірський телєґраф на схід до Владивостоку і в той спосіб повстала одна з найважнїйших телєґрафічних сїтий на далекім сході.

В сїм лїт по перших невдачах удало ся невтомимому Field-ови воскресити знов первісний намір заложеня підводного телеґрафу. Сим разом найшов він корабель, що мав забрати на поклад цїлий набір дроту. Кораблем тим був величезний на ті часи пасажирський пароход, що показав ся непрактичним до постійної комунікації і тому усунено його з обігу. Називав ся первісно „Левіятан“, але що назва ся разила релїґійні почування Анґлійців, перемінено її на „Great Eastern“ (Далекий Схід). І корабель, що, як здавалось, був засуджений на безславне закінченє кариєри в якійсь затишній пристані, видобуто тепер з укриття, наслідком чого добув собі безсмертну славу, як посередний чинник в заложеню першого заатлянтійського телеґрафу. Але і в тім случаю справа не пішла від разу гладко.

В часї першої проби в липни 1865 року урвав ся знов кабель і загубив ся, так що „Great Eastern“ мусїв вертати до пристані з нічим; то само лучилось і за другим разом, аж вкінци в серпни 1866 року витривалість Field-a увінчалась заслуженою нагородою. Д. 4. серпня докінчено закладане кабля, а 5. серпня получено його з сухопутним американським телеґрафом і в той спосіб повстала безпосередна телеґрафічна комунікація Европи з Америкою, котра триває без перерви до нинїшнього дня.

Заложений в 1866 р. телеґрафічний дріт зроблений вже значно лїпше і не піддавав знищеню наслідком вохкости. До того в чотири тижнї пізнїйше знайшов „Great Eastern“ загублений минувшого року дріт, доповнив його відповідним відтинком кабля і викінчив другу підморську лінію межи Европою і Америкою. Число заатлянтійських телєґрафів зростало від того часу постійно, а перед війною було їх 18, французький, анґлїйський, нїмецький і т. д.

Анґлїйський замах знищив що правда нїмецький кабель, щоб в той спосіб відтяти Америку від безпосередних зносин з Нїмцями і щоб без перешкоди могли ширити тенденційні вісти з поля битви. Намір той — як вже згадано — минув ся з цїлию, бо нові усовершеня, які пороблено в іскровім телєґрафі, дали Нїмцям цїлковиту незалежність від комунікації за посередством кабля.

Все таки річниця першого заложеня заатлянтійського телеґрафу є і остане на завсїгди одною з найважнїйших дат в історії всесвітної культури.

Торговля штучними погноями.

Брак природного погною приневолює рільника уживати в тім році більше як звичайно штучних погноїв, особливо у нас на запущених через війну ґрунтах. Тимчасом тепер дуже трудно дістати штучні погної, бо через війну фабрики значно зменшили їх виріб, а Німеччина, котра їх давнїйше нам також доставляла, тепер заборонила їх вивозити. Краєвому Союзови господарсько-торговельних Спілок у Львові удало ся вправдї виєднати дозвіл на вивезенє невеликої скількости нїмецьких навозів, та цїна їх дуже висока. Тому рільники обмежені на тоту невелику скількість навозів, яку нашому краєви призначив Загальний Союз австрійських хлїборобських стоваришень, котрий на освові розпорядку Міністерства рільництва займає ся розділом штучних погноїв випродукованих в австрійських фабриках між хлїборобські торговельні орґанізації.

Признану скількість навозів розділено на кождий місяць до кінця року, в наслідок чого ті хлїбороби, що пізнїйше зголосили ся, дістануть томасину під осїнний засів за пізно. Мимо того не повинні вони сего замовленя зрікати ся, бо певно не буде лїпше на весну, тож порадно є томасину відобрати і до пізнїйшого ужитку її переховати.

Та кромі рільничих орґанїзацій торговлею штучних погноїв займають ся приватні купцї і як з ріжних сторін доносять, допускають ся при тім ріжних надужить. Звідки вони ті навози беруть, не знати, та з надісланих прібок взятих з томасини закупленої у ріжних торговців пересвідчили ся досвідні стації рільничі, що навози приватних купців виказують значно менше кормових частий, як повинні відповідно до своєї цїни мати.

Діє ся се тому, що на мішку нема знаку, як високопроцентовий сей навіз, а купці продають навіз тільки на вагу, дарма, що при штучних погноях не іде о вагу, тільки о скількість потрібних ростинам кормових частий, які навіз в собі має. Наслідком того буває, що стокілевий мішок томасини проданий за К 14. вартує одну або дві корони, если в нїм є всього 2 або 3% фосфорового квасу, місто 16 або 18%. Тих процентів вага не покаже, не пізнати їх також на око, уміють се пізнати тільки учені люди через розбір або аналізу навозу.

Але навіть купці, що продають навіз доброї якости беруть за него дуже високі цїни, бо К 18—24 за 100 кґ., хотяй вже високопроцентовий навіз не повинен коштувати більше як К 12.

Тому рільники, що купують навози у приватних купців, повинні купувати їх спільно ваґонами, а платити після аналізи. В тій цїли треба взяти з ваґона навозу прібку і післати її до дослідної стації у Львові або в Кракові на унїверситеті і тільки після висліду аналізи навози платити. Єсли купець на се не годить ся, то видко, що не має чистої совісти і тоді навозу не варта у него купувати, бо купить се безвартісний, або дуже дорогий товар. — Д. К.

Оружна сила Румунії.

Загальний військовий обовязок в Румунії триває від укінченого 21 до 46 року життя. З того припадає 7 лїт на чинну службу, 12 лїт на резерву, а 6 на мілїцію. Армія дїлить ся в часї мира і війни на 5 корпусів, що мають 10 дивізій піхоти, 10 бриґад кавалєрії і 10 бриґад артилєрії. Кожда дивізія складає ся з двох бриґад піхоти, кожда бриґада з двох полків, а кождий полк з трьох баталїонів; до кождої дивізії належить крім того ще один баталїон стрільців, 3 ескадри кавалєрії, одна бриґада артилєрії (12 батерій по 4 гармати), одна компанія піонїрів з потрібним парком і заведенями. В часї війни змобілїзує ся крім тих 5 корпусів ще 1 корпус, дві дивізії кавалєрії і 5 резервових дивізій піхоти. Доповненє війська відбуде ся після військових дивізійних округів. Річ річно находить ся в військовім віцї яких 75.000 молодих людий. Контінґент рекрута виносив в 1913/14 р. 48.000 людий. Стан війська в часї мира обчислюють кругло на 6.000 офіцирів, 5.300 підофіцирів, 81.900 вояків і 24.000 коний.

Військова сила операційної армії без доповняючих військ і без мілїції виносить 220 баталїонів, 14 граничних компаній, 83 ескадри, 174 батерії, 19 компаній кріпосної артилєрії і 30 технічних компаній з боєвою силою 250.000 крісів, 80.000 їздців, 700 модерних гармат і 300 скорострілів. Що однак є ще богато невиобразованої мужви, то тепер в случаю війни повстануть правдоподібно нові формації. Преса чотирупорозуміня означила оружну силу Румунії на

500.000 людий. Піхота має 6·5 міліметровий манліхер, а артилєрія 75 міліметрові гармати Круппа. Військо одягнене в однострої зеленкавої краски.

З твердинь Румунії треба назвати Букарешт і т. зв. лінію Серету, яка звернена проти Росії. Букарешт уходить нині за найбільше уоружений табор по Парижеви.

Хоч полева румунська армія, в порівнаню з міліоновими військами инших держав, є мала, то однак задля її орґанізації, уоруження і вишколеня не треба її легковажити.

НОВИНКИ.

— **Зміна на становиську шефа німецького ґенерального штабу.** Німецький цісар звільнив ґенерала піхоти Фалькенгайна з його становиська шефа ґенерального штабу, щоб ужити його на иньшім місци, а шефом ґенер. штабу іменував ґенерала пільного маршалка фон Бенекендорф і Гінденбурґ.

— **Подяка Цісаря за желаня.** На Найвисше припорученє з дня 22. с. м. пересилаю отсим сердечну подяку Його ц. і к. Апостольського Величества всім тим особам і депутаціям, котрі з нагоди свята уродин явили ся в ц. і к. команді міста, щоб висказати свої желаня для Його Величества.

Рімль ген. м. в. р.

— **Іменованя в середних школах.** Краєва Рада шкільна іменувала учителями в ІХ. кл. ранґи слідуючих заступників учителів середних шкіл: В. Процева, Й. Кебузїнського, Мих. Лаврова, Р. Лисяка, Мар. Стецькова, Вас. Пачовського, Вас. Чайківського, І. Сметанського, Яр. Манастирського і дра Ю. Гірняка.

— **Міністри на послуханю у Цїсаря.** В неділю приняв Цісар на окремих довших авдієнціях президентів міністрів, ґр. Штірка і ґр. Тісу, та міністра гонведів бар. Газая.

— **Вісти з Ковля.** Після послідних критичних неділь, положенє стало кориснійше. Населенє заспокоїло ся, армат не чути, торговля оживилена, житє пливе звичайним руслом. Над містом літали оноді російські самолети; Німці збили один з них і полонили трьох летунів. Що днини ведуть російських полонених; всї молодеції хлопці. При закупнах платять російськими бонами державними.

— **Румунському королеви ґратулюють.** Анґлійський король висказав телєґрафічно румунському королеви велике вдоволенє цілого анґлійського народу з приступленя Румунії до війни, що прискорить тріумф великої справи.

— **Голяндія заступником наших інтересів в Румунії.** Австро-угорське правительство упросило голяндське правительство, щоб переняло під свою опіку наші інтереси в Румунії.

— **Велика повінь в Єгипті.** Ніль незвичайно скоро прибуває. Побоюють ся більшої повени, як звичайно.

— **Заборона продажі нафти в Німеччині.** Зарядженє канцлєра державного з дня 28. серпня заборонює аж до дальшого розпорядженя продавати нафту, так купцям, що відпродують нафту дальше, як і тим, що нафту зужиткують.

— **Вписи до державної промислової школи** у Львові відбудуть ся в днях 13. і 14. вересня с. р.

— **Заборона поширюваня обиджаючих патріотичні почуваня виробів.** Угорське міністерство видало розпорядженє, яким заборонює виробляти, на складі держати, перевозити або публично уживати такі промислові артикули, котрі своїм видом, опакованем, наліпленими текстами або образками, є в силї викликати симпатію для ворога або протипатріотичне чувство або в який будь иньший спосіб обидити патріотичні почуваня. Чи даний промисловий артикул підлягає тій заборонї, має ствердити поліційна власть.

— **Двайцять девяте виповідженє війни.** Румунія се девятий вже ворог осередних держав, а виповідженє війни Німеччиною Румунії двайцять девяте з ряду. Справді світова війна!

— „Gazeta Codzienna“ приносить таку вістку: Ґен. Брусілов виводить свій рід — як впевняє Ст. Вотовскі в своїх оповіданях „Зі сумної дороги“ — від польської родини Брусіловських, котрі осіли вже в 15. столітю в своїй посїлости в Брусові.

— **Румунські піддані.** „Korr. Wilhelm“ довідуєть ся, що завізвано всіх підданих румунської держави, щоби протягом 48 годин зголосили ся особисто в комісаріяті поліції, в котрого окрузї мешкають, і принесли особисті документи та докази родинного стану.

— **Фреквенція на всїх австрійських унїверситетах** виносила в послїднім лїтнім семестрі 9.875 слухачів.

— **Недалекий страйк зелїзничників в Америці.** Представителї союза зелїзничих функціонарів, не чекаючи на проби Вільзона, щоб залагодити конфлїкт, уложили страйковий приказ і розіслали його членам союза. Страйковий приказ входить в житє дня 4. вересня о год. 7. рано, як що до того часу не сповнять бажань зелїзничників. Президент Вільзон має ще надію, що перешкодить вибухови страйку.

— **Конфіската „Palazzo di Venezia“ в Римі.** „Palazzo di Venezia“, могутна будівля з часів раннього ренесансу, є місцем осідку австро-угорського амбасадора при апостольскій столиці. Дня 25. с. м сконфіскував її королївський намісник в користь держави, визначивши лиш представителеви інтересів Австро-Угорщини речинець, протягом котрого має він перенести куди инде всї документи і движимости австро-угорської амбасади. Поступок свій умотивував намісник тим, що „Palazzo di Venezia“ має італїйський характер і є невідлучна від історії Венеції, як також тим, що Австро Угри мали безцїльно і без нїякої військової основи допускати ся нарушеня міжнародних постанов, ункоджуючи статуї і будинки Венеції.

— **Самоуправа міст в Королївстві польськім.** Дня. с. м. видав начальний комендант армії два розпорядженя, котрі впроваджують в житє міську ординацію для міст Кельці, Люблин, Пйотрків і Радом, як також для 34 инших місцевостий, котрі будто вже були містами, будьто як осідки окружних команд мають спеціяльні условия розвою. Нова ординація відповідає цїлковито вимогам новочасної міської господарки і — як твердить ц. і к. пресове Бюро — забезпечує над всякий сумнїв польский характер міст і місточок тої части Королївства польського. Опирає ся вона більше-меньше на тих самих основах, як самоуправа міст і місточок в Галичині, хоч — зовсїм природно — треба було числити ся з місцевими і загальними условинами і приноровити до них декотрі приписи. Крім того деякі застереженя мають виразні знамена тимчасовости. Урядовою мовою міської ради, маґістрату і їх орґанів є мова польська. Всї, однак міські громади мусять полагоджувати всякі поданя і письма в німецькій мові, а міські громади в округах холмським, грубешівським, томашівським також поданя і письма в українській мові. Розпорядженя входять в житє з днем 1. жовтня 1916 р.

— **Довгота і зміст житя.** Дуже цікаве питанє поставив собі в „Naturwissenschaftliche Wochenschrift“ Адольф Маєр: Чи короткожиючим звірятам видаєсь їх житє так коротким як нам, чи нї. Відповідь стрічає ся з трудностю, як вглянути в внутрішнє житє звірят. Але легко запримітити, що коротше живуть взагалї менші звірята, а довше більші звірята. А вже Гельмгольц вказав на те, що довгожиючий кит потрібує майже одної секунди на те, щоб відчути в мозку гарпуну, яка вбилась у хвіст, бо нерви проводять враженя в часі, котрий можна змірити. В обективно отже рівних відступах часу більші звірята будуть мати менший зміст житя, як менші звірята, котрі за той час більше відчують. З того отже факту, що величина тіла стоїть в відворотнім відношеню до довготи житя, можна заключати, що всї звірята мають однако рівний зміст житя.

Правда, закон сей про довготу житя, не є так точний, бо має деякі гідні уваги виїмки. До менше важних виїмків можна зачислити те, що мишка так само довго живе, як і вивірка, отже завдяки свойому скоршому нервному проводови може більше до своєї смерти пережити, як послїдна. Але до найважнійших виїмків належить те, що чоловік має довше житє, а тим самим і богатший зміст житя, як звірята тої самої величини. Се уможливляє чоловікови розширити протягом житя свій досвід і високо розвинути людський ум. А що чоловікови, доки він ще малий, час трохи довше тягне ся, як в пізнїйших роках, то се певного рода задосить-учинене для тих, що мусять вчасно умирати. Як смерть забирає такого в середнїм віці, то не вкорочує його відчутого житя о половину, але о много менше.

— **Ранений в часі битви під Конюхами.** До львівського шпиталя привезено вчера Михайла Круєницького, 53-лїтного рільника з Конюхова, пов. Бережани, котрого ранила куля в часі боїв, які вели ся в тій околиці.

— **З львівських записок.** Проти несовісних спекулянтів, котрі підвисшують цїни ріжних артикулів живности, веде поліція кождого майже дня енерґічну акцію. Послїдними днями покарало знову много таких пявок гривнами і арештом. — В часї роботи коло чищеня вікон упала з бальконy при ул. Пястів ч. 7. Марія Дідух і зломила руку. — На інспекцію поліції спроваджено оноді вісьмох мущин з евакуованих околиць.

— **Збірка металевих знарядів.** Речинець урядових комісий для відбираня знарядів металевих продовжено до дня 5. вересня включно. Рівночасно візвав правительственний комісар міста управителїв Комісаріятів, щоби всї знаряди металеві підлягаючі реквізиції зістали в висше згаданім речинци віддані і щоби виказ тих, котрі з неоправданих причин знарядів також не віддають або їх укривають, зістав предложений маґістратови в цїли виточеня доходжень проти провинних.

Лягли головами.

Микола Ґрибович, поручник 24 п. п., приділений до 35 п. кр. обор., декорований срібною медалею II. кл. наложив головою в кривавім бою 11. серпня с. р.

Покійний був родом з Іспаса на Буковинї і перед війною студіював фільозофію. Смерть його викликала в цїлім полку правдивий жаль.

ОПОВІСТКИ.

Четвер, дня 31. серпня 1916.

Нині: 31. серпня гр.-кат. Фльора і Лавра, римо-кат. Раймунда.

Завтра: 1. вересня гр.-кат. Андрея, римо-кат. Ідзеґо.

Вписи до шкіл.

◯ **Вписи до 2-кляcової торговельної школи Тов. „Просвіта“** для дївчат і хлопців відбудуть ся в днях від 5. до 9. вересня в годинах від 10—12 перед полуд. і від 4—5 по пол. в льокали школи при улиці Міцкевича ч. 11. (ріг площі св. Юра).

Услівя приняття: скінчений 14 рік житя і укінчені 3 кляси школи середної або видїлової. В браку тих студий можуть бути кандидати (кандидатки) приняті на основі вступного іспиту.

В разї достаточного зголошеня кандидатів (кандидаток) може бути отворений однорічний курс для женщин — зглядно 6-місячний вечірний курс.

Всяких інформацій удїляє дирекція письменно або устно.

◯ **Для учительських кандидаток** Вписи до ц. к. жіночої учительської семинарії у Львові, а то на I. семинарицький курс і на курс фребля, назначені — як довідуємо ся з певного жерела на день 4. **вересня**. Іспити же вступні на сї курси підуть в днях 5—7 вересня. Вписи на висші курси відбудуть ся дня 13. вересня, а вступні іспити для нових кандидаток (о скілько покажуть ся вільні місця) дня 14. вересня. В межичасї має відбути ся матура.

Звертаємо на ц. к. учительську семинарію особливу увагу наших учениць. На ню то повинні кандидатки учительського званя найбільше рефлєктувати, а то задля великих користий, які ся школа подає молодіжи. Там не потребують складати за науку ніяких місячних оплат, а противно біднїйші одержують ще й стипендії. Відтак їде наука в приписаним порядку і матура відбуває ся по скінченім 4 році в звичайнім ладі, перед власними професорами. Радимо отже всім нашим ученицям, хоч би вже й записались до якої приватної школи, щоби зголосились таки з потрібними документами до державної семинарії і старались тут о приняте. Чим більше зголосить ся наших учениць до державної семинарії, тим більше буде їх там принятих.

Колиж би задля ограниченого числа приниманих не стало тут для деяких кандидаток місця, тоді мають ще час записатись до приватних заведень. Сим не хочемо зменшувати ваги приватних семинарій. Однак уважаємо нашим обовязком звертати увагу нашої суспільности на більші користи державної школи і вказати її, щоби користали передовсім з державної семинарії.

В загалї поручаємо нашим ученицям, щоби горнули ся як найбільше до учительських семинарій і учительського званя. Праця така вдячна, ідейна і для народа так хосенна, а з другого боку даюча так гарне забезпеченє для кождої дївчини! Чомуж маємо з сего добра користати лиш чужі і засипувати непокликано наші українські села.

Педаґоґ.

◯ **Вписи дїтий до школи ім. Б. Грінченка** на Городецьким, відбудуть ся 1., 2. і 3 вере-

сня 1916 від год. 8 рано до 6 пополудни. З причини, що всі льокалі шк. зайняті військом, відбудуть ся вписи дітий в канцелярії „Народного Дому“ під ч. 93 Городецька. До впису прийняті будуть хлопці і дівчата до всїх 4-ох кляс за оказанєм свідоцтва хрещення і щеплення віспи, а у старших також свідоцтва шкільного з послідного шкільного року 1915/16. Оплата на рік шк. 1916/17 виносить: при вписах одноразово 3 К., а дальше місячна 1 К. Оплата членська 3 К. річно. — М. Сіяк.

Послідні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 30. серпня 1916.

На східнім фронті.

На узгірях на північний схід від Орсови відперли наші війська кількакратні румунські наступи. Впрочім, як то було на случай війни від давна предвиджене, подано висунені над границю ґрупи військ крок за кроком і пляново взад. Неприятель буде чванити ся, що обсадив Петросени, Брассо, Кезді Васаргелї. Найдальше на півночи висунені румунські колюмни стоять в борбі в горах Gyorgyo.

В галицьких лїсистих Карпатах видерли знов німецькі війська Росіянам узгіре Кукуль, о котре велись завзяті бої. Впрочім крім боїв на поли перед позиціями на російськім фронті не було ніяких особливших подій.

На італїйськім фронті.

Не зайшло нїчо важного.

На півд.-східнім фронті.

Наша дунаєва фльотиля знищила коло Турну Маґуреле над долїшним Дунаєм румунські бичові кораблі, портові маґазини і військові уряджения. Здобула вона коло Зїмніци два повнї бичові кораблї, паровий огором і два моторові судна.

Над долїшною Воюсою оживлена діяльність стеж.

Заступник шефа Генерального Штабу
фільдмаршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На східнім фронті.

На північ від Карпат не було важнїйших подій. Німецькі війська взяли приступом гору Кукуль (на північний захід від Жабя).

На західнім фронті.

В области Соми ворожі підприємства по обох сторонах при постійно значній артілерійській підмозі не могли в день розвинути ся під нашим успішним огнем, замикаючим доступ. Вечером і в ночи слїдували сильні наступи з лінії Овіер—Позіер і між Ґіймон і Морепа, підчас коли на притикаючім до Соми фронті і дальше поза ню аж до околиці Chilly ворог, хоч готов до приступу, не опускав ровів також і в ночи. Наші становиська задержано без втрати. На північ від Овіер—Позіер відкинули наші хоробрі війська в тяжкій борбі з близька анґлїйські віддїли, які на поодиноких місцях були вдерли ся.

На право від Мози знову зломано нові сильним огнем підготовані французькі наступи коло Флєрі і на наші становиська між селом і лїсом Шапітр. На південний схід від Флєрі відкинено ворога протинаступом.

На балканськім фронті.

Положенє взагалї незмінилось.

Начальна управа армії.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Адвокат
Др. Ізидор Голубович
перенїс канцелярію з Тернополя
і веде її
у Львові, ул. Руська ч. 3. І. пов.

Дентистичне заведенє
Д-ра Олександра Барвінського
при вул. Сикстуській ч. 17.
Виймованє зубів без болю і пльомбованє.
Штучні зуби в кавчуку і золоті.
Українським Січовим Стрільцям роботи виконує ся даром.
Зголошувати належить ся у асистента Наса.

Оголошеня.

Краєвий Союз господарсько-торговельних Спілок у Львові, вул. Зіморовича ч. 20. Хто з П. Т. Рільників має на продаж насїнє добірних стручкових ростин (як вику, сочевицю, боби, фасолю і горохи) зволить подати рід, скількість і сорт насїня та докладну адресу. — Дирекція. 1—2

Товариство взаїмного кредиту
„Днїстер“
у Львові,
вул. Руська ч. 20. Телєф. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришеннях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цїлю Товариства є уділюванє кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Днїстрі“ від більше лїт.

Відсотки від вкладок 4 проц., без потручення рентового податку.

Вкладки приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 8. до 2. в полудне.

Конто в Почтовій Щадниці 35.527
Жирове конто в австро-угорськім Банку.

Щадничі вкладки	К.	4,725.000
Власний маєток	„	649.000
Уділені позички	„	4,850.000

Канцеляриї Товариства отворені перед полуднем. 7

АРТИСТИЧНЕ
ЗАВЕДЕНЄ РИТІВНИЧЕ
найдешевша фабрика кавчукових стампіль
Д. ВАЙСА
у Львові вул. Сикстуська ч. 13.

виконує гарно всї ритівничі роботи з металю, литі і прасовані.

Таблиці і шильди литі в ріжних металях, адреси до машин і на двері, надгробні таблиці, назви вулиць і числа на доми.

Всї замовленя виконують ся в якнайкоротшім часї.

Руська Щадниця
в Перемишлі
вулиця Косцюшки ч. 3.

Принимає і виплачує щадничі вкладки щоденно в годинах урядових і опроцентовує їх на $4^{1}/_{2}$%, почпнаючи вже від слїдуючого дня по дни зложення аж до послїдного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадници“ можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекция Щадниці на жаданє безплатно достарчає, і в філїях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних півр'ічними амортизацийними ратами на протяг лїт 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, й на ескот векслїв. Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро.

Всяких информацій і друків уділяє канцелярия „Руської Щадниці“ ул. Косцюшка. Народний Дім, І. пов., щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. кромі недїль і руських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишли надають ся до льокациї пупілярних, фондацийних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезпечу. 3

Г. Уельс
„Боротьба Світів“
фантастична повість
(з анґлїйського).

Цїна з пересилкою почтовою 70 сотиків.
Висилає Адмін. „Українського Слова“.

ПОРТРЕТ
українського Митрополита
Андрія Ґр. Шептицького

насильно вивезеного Москалями 19. вересня зі Львова в глубину Росії.

Князь нашої церкви, з яким звязали ми великі наші надії і перебули спільно і щиро відчуті усі наші гарні і прикрі хвилї — якого імя так симпатичне і дороге для серця кождого Українця, караєть ся у московському засланю.

Всім, що щиро спочувають з Достойним Засланником поручаємо виданий нами портрет.

Цїна портрету 50 сотиків.

Замовляти можна лише 10 штук відразу, що коштує разом 5 корон — а рекомендоване порто 45 сот. Висилає: Канцелярія Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10. ст

Найновійше і найдешевше
видане
Творів Тараса Шевченка

в двох томах (І. том, стор. 552. ІІ. том, стор. 544) можна набути в Канцелярії Товариства „Просвіта“, Львів, ринок 10. Кождий том коштує 2 кор. 50 сот. в красшій оправі або 2 кор. в оправі звичайній. На почтову рекомандовану пересилку треба долучити 55 сот. По одержаню гроший з гори висилає ся на кожду подану адресу, також полевою почтою (Feldpost).

При потребуваню закупна просимо покликувати ся на „Українське Слово“.

Видає і відвічає за ред.: Д-р. Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19